Bijeenkomst met als thema de libellenfauna van ZW-Azië

Op 15 november 2003 j.l. werd er in Leiden een bijeenkomst gehouden over de libellenfauna van ZW-Azië. De dag was georganiseerd door Vincent Kalkman en werd gehouden op de burelen van het EIS in Naturalis te Leiden.

Er kwamen die dag meerdere opzienbarende zaken ter sprake. Ten eerste was het eigenlijk voor het eerst in de geschiedenis van de libellenstudie dat er een verbinding gelegd kon worden tussen de libellenfauna van Europa met de libellenfauna van rond de Kaspische zee. Dit was mogelijk doordat de gepresenteerde gegevens verzameld in Azerbeidjan, Armenië en Turkije uitstekend op elkaar aansloten. De verste waarnemingen kwamen uit Azerbeidjan en deze werden gepresenteerd door Henri Dumont. De twee dagen veldwerk die hij samen met Jo Vermeir uitvoerde was het eerst gerichte libelenonderzoek wat in Azerbeidjan is uitgevoerd. Tijdens deze twee dagen werden 32 soorten aangetroffen en naar schatting zijn er nog zeker 15 andere soorten te verwachten. Ondanks de geringe hoeveelheid tijd leverde het veldwerk veel nieuwe informatie over areaalgrenzen van enkele soorten. Zo trof hij *Coenagrion australocaspicum* uitsluitend langs de Kaspische zee aan, en *C. ponticum* op 30 km afstand van de kust in de heuvels. Beide soorten zijn aan *Coenagrion puella* verwant en blijken niet overlappend in areaal voor te komen. De studie van de libellen van Armenië werd door Marc Tailly gepresenteerd. Hij is de laatste jaren samen met de Armeen Vasil Ananian de libellen van dat land op de kaart aan het zetten. Uit deze twee bijdragen kon bijvoorbeeld een eerste beeld worden gevormd van de verspreiding van de ondersoorten van het *Calopteryx splendens* complex. Henri vertelde dat hij er vanuit gaat dat *C. splendens waterstoni* (met heldere vleugels) en *C. splendens intermedia* (met tamelijk grote vleugelvlekken) de 2 enige duidelijke ondersoorten zijn. Alle andere tussen NO-Turkije en Azerbeidjan beschreven ondersoorten zijn wat hem betreft tussenvormen. Opvallend is dat *Sympecma paedisca* al enige decennia niet meer in de regio is aangetroffen. Dit terwijl de soort in de eerste helft van de vorige eeuw nog tamelijk algemeen in Armenie voorkwam.

Vincent Kalkman presenteerde de huidige stand van zaken van het Turkije project. Henri Dumont vertelde daarbij met zijn reisgezel Jo Vermeir het een en ander over het ontstaan van hun interesse in de Turkse libellen. In 1972 en 1973 werden de eerste libellenstudiereisen door Turkije ondernomen, welke gegevens uiteindelijk de basis vormden voor het overzichtsartikel van Dumont uit 1977. In de jaren tachtig hebben zij ook met A. Demirsoy, de auteur van het tweede overzicht van de Turkse libellenfauna (Demirsoy 1982), door Turkije gereist. Het is erg leuk dat 30 jaar na de eerste reizen de eerste resultaten van het door Nederlanders uitgevoerde Turkse onderzoek gepubliceerd worden. In september verscheen namelijk de nieuwe checklist van de libellen van Turkije, in december verschijnt een supplement van het Duitse libellentijdschift Libellula wat geheel gewijd is aan Turkije.

Tot slot waren er dia's van een libellenreis in zuidelijk Turkije (door Paul Schrijvershof) en libellen en vogels in Helgolandvallen in Kazakstan (door Arnold Wijker) en enkele dia's van Harm Niesen. Arnold Wijker had enkele dia's van zeer bijzondere soorten als *Sympecma gobica* en *Sympetrum arenicolor*. Van de laatste soort zijn dit mogelijk de eerste veldfoto's die ooit zijn gemaakt. Deze zullen over enige tijd op de 'epallage-internetsite' worden toegevoegd.

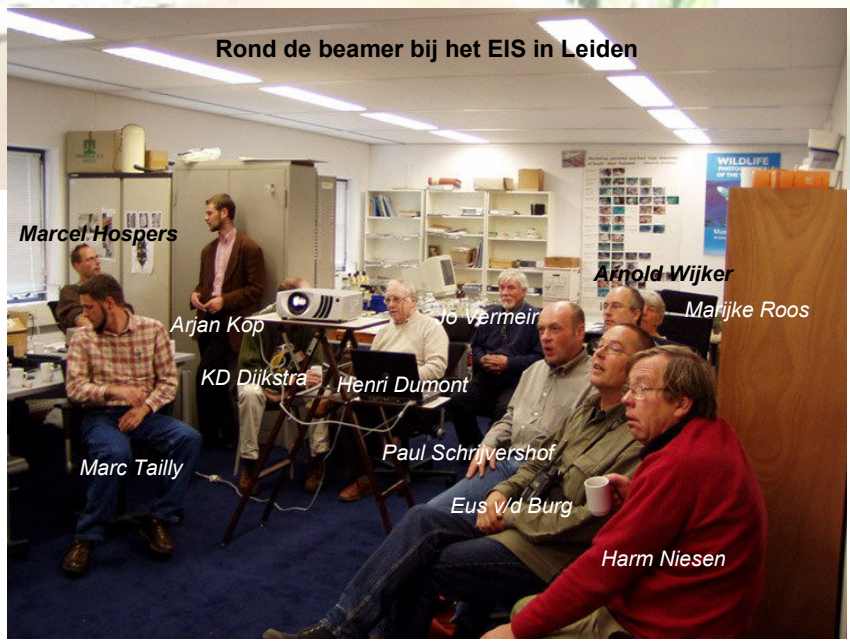

Rond de beamer bij het EIS in Leiden

Foto: Marcel Wasscher

De erg geslaagde dag werd besloten met de opmerking dat Iran de volgende uitdaging is in het libellenwerk in ZW-Azie.

Marcel Wasscher

Zie voor verdere details over de dag: http://www.libellen.org/epallage/. Op deze site is ook de verwijzing te vinden naar de site over Armeense libellen.